

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАГАЛЬНЕ ЗЕМЛЕЗНАВСТВО»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (географія)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціальність А4.07 Географія

Галузь знань А Освіта

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “26” серпня 2025 р.**

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Загальне землезнавство
Викладач (-і)	Атаманюк Ярослава Дмитрівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	yaroslava.atamaniuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 120 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	щотижня, згідно графіка
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна "Загальне землезнавство" спрямована на формування системного уявлення про будову, властивості та процеси, що відбуваються у географічній оболонці Землі. У межах курсу студенти знайомляться з основними компонентами природи — атмосферою, гідросферою, літосферою, біосферою — та закономірностями їхньої взаємодії. Особлива увага приділяється просторово-часовим змінам природних комплексів, глобальним географічним закономірностям, природним ресурсам і сучасним екологічним викликам. Вивчення дисципліни забезпечує формування базових географічних знань, необхідних для подальшого оволодіння спеціальними курсами, а також розвитку умінь аналізувати природні явища, виконувати географічні спостереження та інтерпретувати природні процеси на різних рівнях організації географічної оболонки.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета навчальної дисципліни «Загальне землезнавство» - сформувати у студентів цілісне уявлення про Землю як складну інтегровану природну систему, розкрити закономірності функціонування та взаємодії геосфер, навчити аналізувати природні процеси та явища, а також застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних географічних, екологічних і природоресурсних завдань. Цілі дисципліни: – Ознайомити студентів з основними науковими уявленнями про форму, будову та фізико-географічні властивості Землі. – Розкрити структуру та функціонування атмосфери, гідросфери, літосфери, біосфери та їх взаємозв'язки. – Сформувати вміння аналізувати природні процеси та явища з позицій системності та географічної цілісності. – Навчити користуватися методами землезнавчих досліджень, інтерпретувати географічну інформацію та застосовувати її у практичній діяльності. – Розвинути компетентності з оцінювання стану і динаміки природних комплексів, природокористування та впливу людини на географічне середовище. – Сприяти формуванню екологічної відповідальності та усвідомленню необхідності раціонального використання природних ресурсів.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності:	

ЗК 1. Знання та розуміння предметної галузі географія і сфери майбутньої професійної діяльності.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК 5. Здатність використовувати географічні поняття, закономірності, закони, концепції просторової організації географічної оболонки та антропосфери із метою розвитку в учнів розуміння цілісності та взаємозалежності усіх оболонок Землі, характеру взаємозв'язків між окремими компонентами природи, населенням і господарською діяльністю людини.

СК 6. Здатність аналізувати склад і будову геосистем різних таксономічних рангів та просторово-часових параметрів.

СК 7. Здатність розкривати сутнісні ознаки географічних явищ, процесів, розв'язувати географічні задачі та практичні завдання.

Результати навчання:

ПРН 01. Демонструвати знання і розуміння фундаментальних понять, закономірностей, законів, концепцій і теорій географії, включаючи суміжні галузі науки (геологія, фізика, математика).

ПРН 04. Демонструвати глибокі знання сучасних концепцій і теоретичних положень географічної науки, її структурних компонентів, розуміння особливостей та закономірностей просторової організації ландшафтно-оболонки Землі.

ПРН 13. Здатність чітко і логічно відтворювати базові знання з географії, компетентно розкривати сутність та цінність результатів нових наукових досліджень, нових тенденцій розвитку людської цивілізації.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
практичні заняття	36
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність/предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
I	A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)/ A4.07 Географія	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Загальне землезнавство як наука. Сутність та цінність результатів нових наукових досліджень	2	2	12
Тема 2. Всесвіт його склад та будова. Осьовий та орбітальний рухи Землі.	2	8	10
Тема 3. Літосфера. Земна кора та її властивості. Геофізичні та геологічні процеси.	2	2	10
Тема 4. Форми земної поверхні. Зовнішні сили та генетичні типи рельєфу	2	4	10

Тема 5. Склад та будова атмосфери	4	6	12
Тема 6. Склад та будова гідросфери	2	2	10
Тема 7. Рух води у Світовому океані.	2	2	10
Тема 8. Сучасні уявлення про біосферу. Особливості та закономірності просторової організації структурних компонентів.	2	2	12
Тема 9. Сучасні концепції, особливості та закономірності просторової організації географічної (ландшафтної) оболонки Землі.	2	4	12
Тема 10. Вплив людини на навколишнє середовище. Нові тенденції розвитку людської цивілізації	2	4	12
Тема 11. Землезнавство у шкільному курсі географії	2		10
	24	36	120
ЗАГ.:			

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи згідно «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті Імені Василя Стефаника» (https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf). Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою. Поточний контроль включає: тестування, виконання практичних робіт, контрольної роботи та самостійної роботи. Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою.
Тестування	За кожною темою передбачене тестування, яке проводиться у електронному вигляді або тестові завдання роздруковані. Переважно містить 25 тестових завдань, але може бути і інша кількість.
Практичні роботи	Алгоритм виконання практичних робіт розписаний у методичних рекомендаціях, доступ до яких студенти отримують наперед. Усі завдання також є у системі дистанційного навчання d-learn і доступні усім, хто підписався на курс.
Самостійна робота	За результатами самостійної роботи передбачена усна презентація (може бути замінена сертифікатом про курси відповідної тематики). Враховуються також тематичні воркшопи, тренінги, семінари

	тощо, участь у яких підтверджена відповідним документом.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з дисципліни (екзамену), якщо він виконав усі види робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни.
Підсумковий контроль	Семестровий контроль у формі екзамену виставляється на основі результатів роботи студента впродовж усього семестру, підсумкова кількість балів з дисципліни складає максимум 50 (структура балів за поточне оцінювання: тестування - 10 балів, практичні роботи - 30 балів, самостійна робота - 10 балів), за роботу під час екзамену максимально студент може набрати 50 балів. Підсумковий семестровий контроль проводиться у тестовій формі. Білет містить 50 тестових завдань, кожне із яких оцінюється у 1 бал. У випадку, коли студент не погоджується з оцінкою, він має право на апеляцію. Присутність студента на іспиті у день його складання є обов'язковою і не залежить від принципу нарахування підсумкової кількості балів за вивчення навчальної дисципліни. Здобувачі вищої освіти, які не з'явилися на екзамені без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Перездача відбувається відповідно до Положення, яке діє у КНУВС.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: подавати своєчасно, у зазначених форматах; доопрацювання можливе за попередньою домовленістю.

Академічна доброчесність: плагіат, фабрикація даних чи використання сторонньої допомоги заборонені. Роботи з ознаками недоброчесності не оцінюються.

Відвідування занять: Пропущені практичні роботи відпрацьовуються у консультаційні години.

Неформальна освіта: за бажанням студента: участь у воркшопах, тренінгах, конференціях, семінарах тощо може враховуватися як додаткові бали (до 5 балів).

8. Рекомендована література

1. Атаманюк Я.Д. Загальне землезнавство: методичні вказівки для проведення практичних занять і самостійної роботи (електронний ресурс). – Факультет природничих наук, 2025 р.- 54 с.
2. Загальне землезнавство. Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2024.
URL:

https://drive.google.com/file/d/1uVGOA_NU_vjYcKNhm9uaGXSuXugDXZGX/view

3. Загальне землезнавство. Книга 1 : навчальний посібник / авт.-уклад. О. Д. Лаврик. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2014. – 112 с.
4. Лаврик О. Д., Ситник О. І., Цимбалюк В. В. Загальне землезнавство. Книга 2 : навчальний посібник. Умань : ВПЦ “Візаві”, 2021. 214 с.
5. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Загальне землезнавство» (для здобувачів заочної форми навчання спеціальностей 014.07 Середня освіта (Географія) та 106 Географія) / укл.: Карабінюк М. М., Мельничук В. П. Ужгород: ПП Данило С. І., 2022. 32 с.

Викладач: доцент кафедри географії
та природознавства Атаманюк Я. Д.